

Co přineslo setkání realizátorů projektů v oblasti romské inkluze z Norských fondů?

Praha (Node5), 8. 11. 2022 – Ministerstvo financí ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování uspořádalo setkání realizátorů projektů v oblasti romské inkluze z Norských fondů. Jednání se zaměřilo na komunikaci mezi realizátory a donorem, reflexi naplňování cílů projektů, nových poznatků a zkušeností, plnění formálních podmínek výzvy a administrace projektu. V druhé části programu se účastníci věnovali nápadům na inovace, novým výzvám projektů Norských fondů a v diskuzi dalším souvisejícím otázkám. Více než padesát účastníků z více než dvaceti organizací se shodlo na celkovém přínosu financování z Norských fondů, které významně přispívají k inkluzi romské menšiny v České republice.

V úterý 8. listopadu 2022 proběhlo na pražském Smíchově setkání realizátorů projektů v oblasti romské inkluze, které organizovalo Ministerstvo financí. Prostřednictvím Norských fondů je aktuálně financováno 10 projektů mimoškolních aktivit, 7 projektů na romské platformy a 3 projekty romských poradců:

- [Romští lídři - hybatelé změny](#) (Diecézní charita ostravsko-opavská)
- [Platforma pro zlepšení integrace Romů v Plzeňském kraji](#) (CPKP západní Čechy)
- [Dialogem ke vzájemnému porozumění](#) (EUROTOPIA.CZ)
- [Libuše 2024](#) (MY Litvínov)
- [Společně rozvíjíme romskou občanskou společnost](#) (RomPraha)
- [Cesta k porozumění](#) (Centrum inkluze)
- [Romské platformy na Jablonecku a Frýdlantsku](#) (Romany art workshop)
- [Motivace ke vzdělávání od školky až po střední - podpora dětí i rodičů](#) (Cheiron T, o.p.s.)
- [Jsme v tom spolu - Sam andre peha!](#) (Awen Amenca, z. s.)
- [RESLIPEN – vzděláním k úspěchu romských dětí](#) (IQ Roma servis, z.s.)
- [Hanušovice společné](#) (MAS Horní Pomoraví o.p.s.)
- [Zvyšování školní úspěšnosti mladých Romů ze sociálně vyloučených lokalit města Brna](#) (RATOLEST BRNO, z. s.)
- [Džas dureder - volnočasové učení a motivace ke vzdělávání v Krásné Lípě a ve Šluknově](#) (Nová škola, o.p.s.)

- [Centra pro děti v Chomutově, Jirkově, Duchcově a v Janově](#) (Charita Most)
- [Rodina učí rodinu](#) (Blízký soused, z.s.)
- [Velké Hamry - mimoškolní aktivity a motivační prázdninové programy pro romské děti](#) (Město Velké Hamry)
- [Kamas te phirel andre škola bije dar aneb Chceme do školy bez obav](#) (Šance pro Tebe, z.s.)
- [Podpora romské menšiny na území městské části Praha 3](#) (Městská část Praha 3)
- [Všichni společně](#) (Město Tábor)
- [Prevence ztráty bydlení a podpora bydlení](#) (Statutární město Brno)

Úvodní slovo přednesla Martina Gassenbauerová z Ministerstva financí ČR. Michal Kandler z Agentury pro sociální začleňování k tomu doplnil, že se díky intenzivní komunitní práci podařilo za posledních 10 let zaktivizovat a zplnomocnit některé vyloučené romské komunity např. v Ostravě-Kunčičkách nebo Třinci-Borku. Sociální vyloučení Romů je podle něj však stále jedním z nejvážnějších společenských problémů v ČR, který se týká všech a má dopady zejm. na generaci vyrůstajících dětí. Celým programem provázely a jednání facilitovaly Zuzana Stanková a Iveta Kowolová z ROSTEAM.CZ.

Práce v pracovních skupinách přinesla zajímavá témata a podněty spojené s realizací projektů jako např.:

<p>Reflexe naplňování cílů projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osvědčila se pravidelná evaluace se zapojenými aktéry a komunitou projektu, nastavení cílů SMART metodou, pravidelné porady týmu, schůzky s komunitou kvůli zjišťování jejich potřeb • Možnost domluvy na změně či úpravě cíle s donátorem během realizace • Při velkých akcích problematické naplňování / dokazování indikátorů • Vážné spolupráce s některými aktéry: zejm. se školami a s obcemi/městy • Projekty nejsou exkluzivní pouze pro Romy, ale inkluzivní i pro všechny skupiny
<p>Plnění podmínek výzvy a administrace projektů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Důraz na cíle projektu místo na nástroje umožňuje vzniku sociálních inovací • Nedaří se síťovat partnery některých projektů, což je obtížné pro nové organizace • Obtížnosti při reagování na neočekávané faktory, např. COVID, nárůst cen energií, migrace
<p>Vzájemná komunikace s donátorem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Probíhá přes mail, telefon, CEDR - informace z CEDRu chodí rovnou i ostatním členům týmu • Účastníci ocenili respekt, pocit bezpečí mezi sebou i vůči donátorovi, partnerský přístup, přátelskou atmosféru kontrolních návštěv, rychlost, flexibilitu, individuální přístup a ochotu ze strany donora • Navrženo školení před zahájením realizace projektu, kde by realizátoři dostali základní informace
<p>Jakou novou zkušenost, poznatek jsme v rámci projektu získali?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Příběhy lidí jsou důležitější než projekt samotný (pokora, trpělivost, důvěra), zaměření na priority • Legitimizace řešení, které si komunita sama zvolí • Sdílení aktivuje zdroje, probouzení spolupráce a motivace, propojením vzniká síla • Propojení aktivit majority a minority • Zkušenosti ze zahraniční cesty a její koordinací, možnost výjezdu lídrů do zahraničí (motivace, inspirace) • Úředníci umí být partnerem, dobrá spolupráce s některými realizátory, zejm. s OSPOD/školou

Nápady na inovace, nové výzvy projektů NF

1) Projekty mimoškolních aktivit

Romští teenageři odcházejí předčasně ze vzdělávání, chtěli bychom vybudovat prostředí, motivátory, jak smysluplně pokračovat s dětmi ve starším věku, hledat pro ně vhodné formy stipendií. Když nejdou do školy, tak je pro ně těžké najít zaměstnání. Nabídnout jim více pracovních možností, praktických kurzů, smysluplnou náplň jejich času. Některým mladistvým Romům chybí v běžném systému vzdělávání motivace s dlouhodobějším horizontem, potřebovali by něco mnohem konkrétnějšího, praktičtějšího a aktuálnějšího pro ně (např. „devatero řemesel“).

Profesionalizace proromských organizací v tématu duševního zdraví – pro některé klienty je těžké jít do instituce a mluvit s cizími lidmi, chtěli bychom jim na nejzákladnější úrovni poskytnout např. právní poradenství nebo terapii.

Zaměstnávání lidí – zaměření na dlouhodobější podporu, aby nekončili po půl roce na pracovním úřadě, osvědčily se doprovody do zaměstnání, mentoři v zaměstnání, proplácení mzdových nákladů zaměstnavatele na volném pracovním trhu – člověk si mohl pracovníka vyzkoušet a svobodně se rozhodnout, zda mu spolupráce stojí za to. Sociální podnikání – neklást důraz na výkon pracovníka, ale na jeho podporu.

Pedagogická činnost – chybí větší propojení romských organizací se školami a intenzivnější podpora pro děti a mládež, resp. sociálně znevýhodněné děti. Tedy asistence i nad rámec školy, postrádáme něco, co bude přesahovat do rodiny, propojení, další článek, může to být case manager / asistent. Vzdělávání bylo třeba pojímat systémově jako součást komplexní práce s rodinou, je to obtížně začlenitelné do sociálních služeb, tedy podpora rodin na všech úrovních vzdělávacího systému, podpora dlouhodobé práce s rodinou (minimálně 3 roky).

Nápad fungující supervize pro pedagogy ve školách, metodická a vzdělávací podpora ohledně sociálního vyloučení – větší informovanost v tomto tématu. Potřeba mezioborovní spolupráce, multidisciplinárního přístupu, mezioborových platforem. V systému chybí volné finance na vzdělávání pedagogů dle jejich výběru.

Pozitivní kontakt rodičů se školou (aby sami rodiče zažili úspěch), bezpečné / neutrální prostředí pro rodiče, kde se mohou s pedagogy potkávat. Bylo by třeba více financí na systémové změny, advokační činnosti apod. a intenzivnější podpora při přechodech z MŠ na ZŠ a ZŠ na SŠ.

2) Projekty romských platforem

Podpora advokační činnosti a implementace doporučení v rámci romských platforem, aby se dostaly do praxe, aby je obec a kraj začali aktivně využívat. Podpora dlouhodobého fungování a udržitelnosti platforem po skončení projektu z NF, aby to nepřišlo vniveč a nezankly. Obecná potřeba podpory organizací, které se zabývají tématem romské inkluze.

Nestandardizovat komunitní práci, nechat ji volnost. Flexibilní doložka do rozpočtu, která by byla nákladem, ale nebyla předem definovaná, komunita by určila, na co peníze využije, dle jejich potřeb, kteří participují na projektu. Další témata – osvětová činnost ve zdraví a dentální hygiena, mezinárodní stáže, podpora komunitní práce a tréninková místa (aby měli lidé příležitost růst a věnovat se práci v komunitě). Podpora řešení romských LGBT komunit.

Potřeba dlouhodobějších projektů v trvání 3-5 let, navazujících v kontinuitě. Poté krátkodobé projekty přímo pro fyzické osoby – lídry z lokalit. Dále slepý projekt – podpora důvěry (komunita má k dispozici finanční budget, se kterým může nakládat a využívat ho).

Dlouhodobý projekt – pokračování platforem, vzdělávání lídrů, zlepšení mediálního obrazu Romů, podpora vztahů mezi minoritou a majoritou.

Nápad: komunitní základní škola – rodiče by tvořili komunitu ve vedení školy, děti by si rodiče vzali do domácího vzdělávání – právnická osoba – zařízení, které vzdělává děti v domácím vzdělávání v komunitní škole. Jde o dlouhodobou finanční podporu, aby to mohlo fungovat.

Vytvoření programu na podporu Romů v politice, pomoc při svépomocné výstavbě domů, podpora Romů na trhu práce, ve vzdělávání, podpora malých romských organizací. Propojování rovin rodič, škola, dítě, instituce – hledání nástrojů, jak propojovat tyto světy nenásilnou a pozitivní variantou.

3) Projekty romských poradců

Je malý zájem samospráv o projekty romských poradců, diskuse ohledně příčin – pravděpodobně to souvisí s politickou vůlí, administrativní přetížeností jinými agendami, neznalostí. Začleňování Romů není prioritou, dokud nevznikne nějaký akutní problém. Těm, kteří projekt podali, pomáhal silný partner z NNO, nebo nějaká krize / problémy v obci mohou motivovat zapojení, taktéž tlak veřejnosti může přispět.

Další výzva by se mohla zaměřovat na vzdělávání a metodické vedení pro romské poradce na obcích, souvisí to s nekoordinací s krajskými poradci (vyšší úroveň samosprávy), často to není priorita a koordinátoři mají malé úvazky spojené s další agendou.

Propojování romských poradců z různých měst. Podpora na předvýzkum či analýzu, která by mohla namotivovat a připravit veřejnost a politické vedení. Předvýzva – která by aktivizovala samosprávu, udělala malý výzkum, který by vyhodnotil, jestli to má pro obec nebo veřejnost význam se zapojit do samostatného projektu.

Partner / projektová agentura, která by šířila osvětu pro samosprávy, kde vše trvá mnohem déle než v NNO. 1 rok je krátká doba vyhodnocovat, zda projekty byly úspěšné, nebo ne – výzva na pokračování nebo udržitelnost stávajících projektů. Vzhledem k nízkému počtu projektů nelze srovnávat úspěchy. Téma bydlení na úrovni samosprávy, např. garanční fond, peníze na rekvalifikace apod.

Celodenní setkání Platformy pro komunitní práci naplnilo očekávání účastníků, zejm. jim přineslo možnost síťování mezi sebou, diskutovat aktuální témata a výzvy projektů romské inkluze, poznat kdo a jak s Romy v ČR efektivně pracuje.

Více informací na [Ministerstvo financí ČR - EHP a Norské fondy \(norskefondy.cz\)](http://Ministerstvo financí ČR - EHP a Norské fondy (norskefondy.cz))